

17. szám
k. t.

Nagyméltóságú
magyar királyi
Belügy Minister Úr!

Ózdi es fejérvári, 1893. évi január hó 28. évi

Nagyméltóságod folyó hó 8. án ¹⁸⁹³_{V-10} szám alatt kelt rendelkezéssel utasítani, méltóztatott, mielőtt javaslatot terjeszsek Nagyméltóságod elé arra nézve: hogy tekintettel egyrészt a személy és vagyonbiztonság teljes biztosítására, másrészt arra, hogy a csendőrök megerősítés nélkül teljesíthessék teendőiket, mely számban szükséges az alor. tályok sraportása és a létszám felemelése?

Ennek rendelkezést folytán, a bekövetelt adatokat tartalmazó kimutatást f. alatt csatolva, mely aláírással bátorhadom megjegyezni, miképen a feltüntetett őrs illetve szakasz és szárny parancsnokságok sraportását s ezzel kapcsolatosan, a létszámnak felemelését, a pénzügyi kérdések tekintetbe vétele nélkül - a mennyiben erre hivatva nem is vagyok, hanem a helyi és közbiztonsági viszonyok szükségére, szerint javaslom:

Er idő szerint úgy a tisztek mint az altisztek és csendőrök tul-

terhelvük, mert a szárny, szakasz és őrsparancsnokságok tulságos nagyok, ellenben a rendszeresített létszám csekély. -

A szolgálati követelményeknek taparátalat, szerüleg aronban, csak aron őrsök képesek szabatosan megfelelni, a melyekben az állomány legalább is 6 főből áll, és a mely őrsök 3 legfeljebb 4, egyenként 20-24 órais őrzéskorra vannak beosztva, tehát az egész őrskörlet leportyarása, átlag 75 óránál többet nem igényel, különben az őrsparancsnok nem képes körletet kellőképen felügyelni, és e mellett a hatóságoktól jövő számos felhívásnak s egyéb szolgálatoknak eleget tenni. -

Amde a vezetés alatt álló parancsnokságnál az őrsök nagy része 5, 6 sőt 7 őrzéskorral is bír, melyek körül számtalanok leportyaráására 40 óránál több idő igényelhetik; az őrsök tulajdoni része pedig csak 5 fővel van rendszeresítve, s miután bejegység, szabadságolás, hadtörvényeségi vizsgálatok következtében, továbbá a próba, csendőr tanfolyam, melyben 50-70 fő áll első elméleti kiképzés alatt, az altiszti iskola, melyben egész éven át 24 csendőr oktattatik, végre vezénylések következtében, a lánosz tálynál alkalmazott segédoktatók s a szárny segéd munkások az őrsök létszámára számítanak; a legénységnek jelentékeny része, mondhalni, őrsönként 1-1 fő a tulajdon képesi körbiztonsági szolgálat alól állandóan elvonatik; az őrsök tényleg csak 4 fővel működnek s épen ezen körülménynek tulajdonítandó, hogy a legénység a szolgálati követelményeknek a legnagyobb erőmegfeszítés s a legjobb akarat mellett alig képes megfelelni. -

Már pedig a körbiztonsági helyes biztositására, elengedhetetlen követelmény, miszerint a járőrök a felügyeleti körle-

tet minél gyakrabban havonta legalább 8-10 szez leportyárva,
mert a csemvärési szolgálatnak fölsúlya nem abban rejlik, hogy
ha valahol egy körbirtansági ravar előfordult a csemvärés, s a ki
szállva azt kiveritse, hanem abban, hogy minden büntetlenő, cse-
lekményt preventív intézkedései által megakadályozzon, a mi
csak ugy érhető el, ha a felügyeleti körlet mértékül, gyakrabban,
éjjel-nappal leportyárva, a körirtalmak, és rofar hirben álló
személyek a csemvärés, váratlan és gyakori megjelenésével fé-
ken tartatik. -

²¹
A jelenlegi sanyaru létszám viszonyok is nagy örskör-
letek, - illetve sok örsjárat, mellett azonban a legénység felügye-
leti körletét nem hogy 8-10 szez, de kétszez sőt némelyik hónapban
egyszer sem képes leportyárni; mikép ellenőrizze így a körirtal-
mu egyénekét, s biztosítsa a körbirtanságát? -

Hogy 4 fős létszám mellett is ha az örsparancsnok
nős - csak 3 fős létszám mellett rendszeres körjáróval köze-
ről szősem lehet, mivel a szakácsmestere, a drága fűtés és a
világítás kellemes költségei szen 3 fő által viselendő, mi-
napi betéjüknek java részét már egymaga felemészti, s in-
tér jármba veendő lényező. -

De tekintve, hogy rendszeren kívül járásigós szolgálatban
kimerült legénységet, melynek pihenőre volna szükség, s
hogy testi erőverésének erősítéséről gondoskodva lenne,
pihenő helyett alighogy bevonult, s nem tekintve, hogy
az 1 óra alatt 240 óránál már jóval többet teljesített,
ismét szolgálatba kell indulnia, mert halaszthatatlan ügy-
ben kell eljárnia - nehogy a késedelem által az eredmény
legyen kockázatos, pihenő erő pedig éppen a csekély lét-

síam falytán, rendelkerésre nem áll, ennél fogva, csak hamar a legedrekelbb embernél is ar erő, annak végő megfeszítés követ. kértében, idő előtt, kihasználatik, a csendőr, csak hamar rokkantá lesz, ha csak e soros, elkerülvő. mint kényleg, a legtöbb levir is - már rövid szolgálati idő után nem távorik a testületből. -

Hogy a csekély létszám, a gyér őrs háborat, okorta, terhes szolgálati viszonyok követkerésben, miként emelkedik, évről évre, a felülvizsgálat, a nyugdíjazott s végkiegítéssel, elbocsátottak; frama, Sacára, a felülvizsgálatásokat karlázoró legrosszabb intézkedéseknek, arról alábbi, a csendőrségi év könyvekből, kiserelt, tehát hiteles adatok a legvilágosabban szólnak:

1885	október hó 1. től	1886.	Szeptember hó 30. iq	5339	Főnyi állomány mellett felülvizsgálott	81	Tehát a felülvizsgálattal szemben viszonyban a létszám hon	1. 51
1886		1887		5385		117		2. 17
1887		1888		5443		136		2. 50
1888		1889		5530		161		3. 00
1889		1890		5592		229		4. 10
1890		1891		5638		267		4. 70
1891		1892.		5824		308		5. 30

Ime ezek a csekély létszám, a gyér őrs háboratnak, oriai hátrányai - melyeken legjobb meggyörésem szerint, csak is a csatlott kimutatásban feltüntetett, létszám felemelés s új alapfeltételeknek felállításával lehetne gyökereesen segíteni s elérni azt, mit Nagyméltóságai hivalkorott rendeletében jelteni méltóztatott, t. i. hogy a fremély és vagyon birtokság, teljesen" birtoklásuk, másrészt pedig a csendőr őrsök illetve a csendőrök, megerálletés nélkül" végerhesik beendöi! ket. -

Ezen parancsmokságnak 132 jelenleg csak 5 fővel rend-
szeresített őrsének 1-1 s három oly őrsének mely csak 4 fő-
ből áll 2-2 fővel való feleltetését, továbbá, hogy az egyes
őrsök felügyeleti körletét több mint 3 legfeljebb 4 őrzéssel
lát mebirjanak, hogy összesen approximativ 75 óra alatt
leportyárthatók legyenek. A új őrs felállításának szükség-
ességét indokolandó, engedje meg kegyesen Nagyméltó-
ságot a következő számításokkal is bebizonyítanom:

Előírás szerint a csendőrnök naponta s. vagyis ha-
vonta 240 óra külszolgálatot kell teljesítenie; e-
szerint 5 csendőrre jut $5 \times 240 = 1200^h$ ehhez az őrspa-
rancsmoknak előírt $120^h = 1320^h$.

Hát fő = 3 járőr emberek tehát $\frac{3200}{2}$ vagyis
660 szolgálati órájuk van. -

Most $660 : 75 = 8.8$. Ha ebből aronban egyrészt
a segély is felszólított, továbbá a nyomozó szolgá-
latra elcsúszunk, csakis a legrendelhető viszonyok és
a legbékésebb lakósság körült lehet elérni azt, hogy a
járőrök az egyes őrzésekben havonta s. szer meg-
jelenjenek. -

Hangsúlyozom, hogy a 6 főnyi állomány
a „minimum” s 3-4 őrzéssel 74-78 szolgálati órával
a „maximum” a mely a körbiztonság teljes biztosí-
tására megkívánlatik. -

Ugyanoly vizsítás helyet mint a minő az őrsök-
nél kimutatható, állapítható meg a járőr és felelős
parancsmokságoknál is. -

A szervezeti utasítás 13.§-a értelmében, min.

Leggyik járny legfeljebb 3 szakasz, s minden szakasz
12-15 örsből álljon. - Ezen kerületnél aronban a front
bathelyi járnyának 4 s a pécének 5 szakasza, egyes sa-
kaszoknak meg 17 sőt 19 örs is van, pedig 71 örsnek új
felállítására a fennebb kifejtettek szerint igen kívá-
natos lenne. -

Tulságos nagy szakasz s járnyaknál aron-
ban a parancsnokok lesli s jellemi tulajdonsá-
guk s társas tevékenységük (sacrara) sokóltalu
feladatuknak megfelelni nem képesek, s a szolgál-
lat egyik vagy másik ágazatának hátrányára,
elvesztik alosztályaik fölött az áttekinthet.

Okvetlen öfzhangrásba kell tehát a szolgálati
követelményeket a munka erővel, a lisztek térszámát
az örsök s szakaszok számával, illetve a legénységi
állományjal hozni, különben a járny s szakasz
parancsnokok nem képesek alosztályaikat kellő
képen vezetni s ellenőrizni, a körbiztonsági szolgál-
tát, a katonai rend s fegyelem fölött őrkö-
ni, az irada s pénzalár kezelését (a járnyak egyen-
ként több mint 100,000 forintnál lesznek évente jár-
mavásb.) az örs szemléket s még számos más többé-
vésebe fontos teendőiket szabatosan végezni. -

Négy új járny s nyolc szakasz felállítását
javasoltam, illetve veltem fel, ennél fogva a csatlak-
kintulatlásban, melyek nagy a jeltett szempontok, mint
a közirgárgalási területi beosztásra való tekintet.

kel egytől egyig szükségesek is. —

Bár Nagyméltóságod többorán hivalkozott ren-
delésében csak arra méltóztatott utasítani, mi-
kép alorlátályok felállítására és létszám fraportításra
vonatközelag kerjessek fel javaslatot, minde-
zen által engedje meg kegyesen, hogy aláíróvé
leményem a következőkre néve is nyilvánítsam: —

Ezen kerületi parancsnokságnak ugyanis már ez i.
Dőszekint, 4 jármű 14 szakasz s a brennbergi kültönit,
menny belvadásával 187 örs van, alárendelve 22 tiszts
s 1015 főnyi legénységgel. —

Hagy ezen 205 alorlátály évenként egyszer meg-
szemléltetik a parancsnok s helyettesének 10 hó-
napon át szakadallamul utban kell lennie; ezen
kívül 1 hónap járható, ama ^{tiszti} alorlátályoknak a pa-
rancsnok által eszközleendő megszemléltetésére, a mely
tiszti alorlátályok örsök, az év folyamán nem látta-
s a saját személyét illető kirendelésekre. Tannár ha-
va lekiutalbe nem jöhet, mert ezen hóban ugy a
parancsnok mint helyettesének a tiszti minősít-
vényi táblázatok szerkesztése s egyéb munkálatok vé-
gett az állomáson kell maradniok. —

Senki annyit hivatalosan nem utarik mint a
csendőri kerületi parancsnok s mégis minden, távol-
lélésben felt. intézkedésekért felelős maradv, miért is
minden fontosabb ügyet érdemleges intézkedés
végelt, maga után kell küldetnie. Alig hagy

bevonult, a parancsnoki helyettesnek kell elutarnia.
A tanosztálynál a legénység kiképzésének ellen-
őrzése, az alkiszeli növendékek és próba csendőrök
vizsgálói a ruházat, és felszerelési cikkeik átvétele
stb. stb. szintén a parancsnok gondjaira tartozik,
mivel a parancsnoki helyettesel ugyorolván soh'
sincs együtt, és így nyugodt munkálkodásról szó sem
lehet, mivel idejével. Lázás tevékenysége Sacára
is alig jön ki. -

Ezen vizsra helyeten, mely az elkerülhetlen
létszámfelemelés és alosztályok gyarapítása kö-
vetkeztében természetesen fokozódni fog, csak
ugy lehetne segíteni, ha a parancsnokság felir-
gyeleti körletéből egy rész kizakittalnék. -

Minthogy pedig a többi csendőr kerületi pa-
rancsnokságoknál sem kevésebbek a viszonyok,
mint a veretesen alatt állónál, tehát a kizakit-
tandó rész a franszédos társparancsnokságok egyi-
kéhez sem csatolható: emélfagva, mely alárat-
tal bátorokodon, azon véleményemnek kifejezésé-
adni, miszerint új kerületi parancsnokságok
felállítását szintén kívánatos lenne. -

Véleményemmi bátorokodon továbbá, hogy
a tanosztályhoz segít oktatók a segédlistás, a
frámy íróvákbá ^{paradj. rész} segéd munkások és a frámvivőség-
hez még egy frámvivő listá, reu pperesillepek,
mert a tanosztálynál, eddigelé segédoktató -
egyáltalán reu pperesítve nincs az íróvákbá reu p-

szerezett segítő munkások száma pedig oly csekély,
 (: számyanként, 1 örmester) hogy az absolute elégtelen,
 vezénylésük folytán aronban az örsök rövidültek
 meg. —

Egy számvivő tiszt rendszeresítésének szükséges
 ségét indokolom aron körülményvel, hogy egy
 csendőr kerületi parancsnokság gárdiárat kerüli is
 számviteli beosztója oly terjedelmes, hogy az, egy számvivő
 tiszt csak a legnagyobb erő megfeszítéssel csak
 úgy végezheti, ha éjjelen át is dolgozik, a mit pedig
 huzamos ideig kibírni lehetetlen. —

Ezen szaporításokat mellékelt kimutatásom-
 ban különíttem. —

Az örmesterek szaporítását (: is ezekkel fremben
 az örsverelők számának lecsökkentéséből) szintén a falgá-
 lat érdekében állónak, de méltányosság szempontjából
 is kívánatosnak tartom. —

Felentéggnyanis egészen eltérővé attól, hogy
 a lajlántuli cs. kiv. csendőrségnél 4 örsverelőre jut
 1 örmester, a saját csendőrségünknel sincs meg a
 méltányos arány mert míg:

az I.		5.5		
a II.	csendőrkörü	6.	örsvere	esik 1 örmes-
III.	leti parancs	4.3	lőre	ter
IV.	nokságnál	5.5		
az V.		5.9		

addig a verelés alatt álló VI. számú csendőr

kerületi parancsnokságnál csak minden 7. örsver-
lőre jut 1 örmester. -

³Nézetem szerint minden járási székhelyen elhelye-
zett örs örmester vezénylésére lenne kívánó, egyrészt a
zért, mert az ilyen örs parancsnokától nagyobb érte-
lem, szolgálati tapasztalat is jobborakható levélemység
kivánthatik, másrészt, hogy az aliszteknek némi elő-
menetelük is legyen s ennek következtében a szolgálata-
nak huzamosabban át megfarthatók lenniük. -

Hogy ez igen előnyös lenne önként, követkerik, mert
huzamos ideig szolgáló alisztek több szolgálata-
si tapasztalattal bírván, természetesen eredménye-
sebben is fognak működni mint fiatal tapasztala-
latlan alisztek. -

Végül mely alárással jelentem Nagyméltó-
ságának, hogy ha a jaraalban horvát frapori-
tások engedélyestelniének egy csendőrré (bele-
számlálva a segéd oklatókat, s a társ valamint a stárum)
irodáiban alkalmazott segéd munkásokat is.) 25 037 □
kilométer járulat és 1606 lakos emék. -

Felmentilem egyúttal, hogy Bosnia és Her-
cegovinában, hol a csendőrség szervezése különö-
nek bizonyult egy csendőrré 20 5 □ kilométer és 580 la-
kos emék. -

Lörser csender